СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 246. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 20 жовтня, 1934. VOL. XLII. No. 246. Jersey City, N. J., Saturday, October 20, 1934. THREE CENTS.

АМЕРИКА ЗА НОВУ ТОРГОВЕЛЬНУ ПОЛІТИКУ

ВАШИНҐТОН. — Американський Департамент Рільництва виготовив для Міжнародного Інституту Рільництва знаменний меморіял, котрий викладає становище американського уряду в справі міжнародної торговельної політики світа.

Меморіял пропонує, поперше, кооперацію між урядами ріжних держав у справі монетарної політики, а подруге, обмеження мит на заграничні товари. В справі рільничої продукції меморіял радить урядом шукати доріг до закінчення теперішньої надмірної продукції.

Супроти того, що меморіял пропонує багато річей, які не годяться з дотеперішньою політикою американського уряду, в політичних кругах тепер спекулюють над тим, чи уряд думає зміняти свою політику в цих справах, чи може буде старатися довести до якогось компромісу між своїм дотеперішним становищем і становищем, висловленим у меморіялі.

ЗВІДКИ АМЕРИЦІ ГРОЗИТЬ РЕВОЛЮЦІЯ?

ОЛЬБАНІ (Ню Йорк). — Едвин С. Гвайт, директор Комітету Президента Рузвелта для Економічного Забезпечення, сказав у своїй промові, котру він виголосив на відбуваючійся тут конференції для Громадської Служби Стейту Ню Йорк, що коли в Америці прийде до революції, то це буде не революція безробітних, а революція податковців.

„Коли ми дійдемо в цім краю до того, що працюючі люди краю будуть примушені удержувати яких 20 процентів населення, що не має роботи", говорив бесідник, „тоді Америка стане перед поважною небезпекою, що реакція проти цього доведе до заворушень і поважних клопотів".

КАЛІФОРНІЯ ЗБИРАЄТЬСЯ ПОЗБАВИТИ ГОЛОСУ БЕЗРОБІТНИХ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Стейтовий уряд приказав зчеркнути зі списів виборців 24,000 людей, котрі записалися туди неправно, прибувши до стейту недавно, заманені політичною агітацією відомого радикала Антона Синклера, що добився номінації кандидата на уряд ґовернора стейту від демократичної партії.

УЧЕНІ ПРИСЛУХУЮТЬСЯ ГОЛОСОВИ ЕЛЄКТРИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ МОЗКУ.

БОСТОН. — Учасники Клінічного Конґресу Американської Колеґії Лікарів-Операторів узяли гарячу участь у цікавих наукових демонстраціях, котрі переводили відомі вчені Волтер Канон, Галовел Дейвис, д-р М. Г. Лурі та д-р Дербішер у Медичній Школі Гарвардського університету.

Демонстрації мали доказати, що осідком людської думки є мозок та що при думанню мозок виробляє електрику. При помочі спрепарованих апаратів слухачі могли чути голос електричної діяльности мозку.

БОРОТЬБА УРЯДУ ПРОТИ ВИКРАДАННЯ ОСІБ.

ЛУИСВИЛ (Кентокі). — Поліція зоповідає, що вона в короткім часі дістане в свої руки Томаса Г. Робинсона молодшого, котрий, на її думку, викрав був паню Стол, щоби добитися від її родини викупу в сумі 50,000 долярів.

Поліція далі держить в арешті його жінку, хоч вона вперто каже, що до викрадення непричетна. Поліція арештувала теж Т. Г. Робинсона старшого, батька головного виновника, а суд наложив на нього кавцію в сумі 25,000 долярів.

Луис Еспосіто, молодий мешканець нюйорської дільниці Бронкс, котрого, як догадувалися приятелі, викрали бандити, щоби пустити за викупом, вернувся по 3 днях домів цілий і здоровий. Він іще не дав ні поліції ні газетам ніяких вияснень про те, де він був у тих днях.

Коли вищий суд стейту Ню Йорк збирався вислухати апеляцію оборони Гавптмана проти видачі його нюджерсійському судови, оборона обвинуваченого предложила судови нові докази на „алібі" Гавптмана, себто на те, що в той час, як викрадено дитину летуна Линдберґа, Гавптман був в іншому місці.

БУРЯ В КАЛІФОРНІЇ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — В автомобільних випадках на вулицях міста згинуло в четвер 7 людей. Кождий випадок був викликаний ливним дощем та потрясенням землі. Декотрими вулицями плили такі потоки води, що авта не могли ними їхати. Уряд обчисляє шкоди на 150 до 200 тисяч долярів.

ЗРІСТ ДОРОЖНЕЧІ.

ВАШИНҐТОН.—Републиканський Краєвий Комітет подає до публичного відома цифри, котрі мають доказати, що від 1933 року до тепер ціни на засоби поживи зросли від 50 до 153 процентів.

СПАДОК ФРЕКВЕНЦІЇ В НІМЕЦЬКИХ ВИЩИХ ШКОЛАХ.

На основі урядової статистики число слухачів у вищих школах у зимовому семестрі спало на 13 проц. у порівнанні з торічним семестром. Із студентів, які цього року зложили матуру, тільки 40 проц. допущено до університетських студій.

ПОЧЕСНИЙ ВІЗНИК ВАТИКАНУ.

У Ватикані візник Рінальдо Жачіні обходив з приятелями святочно свої 100-літні роковини уродин. Жачіні вступив на службу до папи Льва XIII. 1879 року і від того часу возив папу по ватиканських садах. Папа Пій XI. їздить тепер автомобілем. Вірного візника задержав далі на службі, надаючи йому титул „почесного ватиканського візника".

ЗЛОВЖИВАННЯ СУДОВОГО КОМОРНИКА.

В Бидгощі засуджено судового коморника Тадея Кухара на 6 літ вязниці і позбавлення на 10 літ громадянських прав за спроневірення, яких він допустився у 250 випадках на суму поверх 50,000 зл. Спроневірені гроші Кухар пропустив на пиятику і розгульне життя.

ЧИ НАЙСТАРШІ СУЧАСНІ ЛЮДИ?

В Африці живе Мароканець Сіді Гагіль у 177 р. життя; від 150 літ займається він лікуванням недужих спеціяльною чудодійною методою: надихуванням недужого. Одночасно стверджують, що в Іпеку, у південній Сербії, живе жінка Стзнойка Бакіц, що має 155 літ. Вона була тільки раз у житті недужа.

АРЕШТУВАННЯ ПОЛЬСЬКОГО СПОРТОВЦЯ.

До Бриґідок дістався знаний у Львові спортовець Кароль Вечисти, бувший голова окружної колеґії копаного мяча. Будучи касієром фірми „Ґаліція", він спроневірив 8 тисяч зл. Коли зловживання виявилися, Вечисти в червні ц. р. втік зі Львова, залишивши жінку без засобів до життя. В останньому часі зголосився сам на поліції.

ЗНАЙШЛИ СТАРІ РУКОПИСИ ЄВАНГЕЛІЯ.

Вчений і дослідник релігії Рендел-Гаріс знайшов у старому монастирі яковитів у Вірменії два рукописи з перших століть після Христа. В них сирійською мовою поданий повний текст Євангелія св. Луки, св. Марка та значна частина Євангелія св. Івана. Одна американська накладня дає вже згаданому вченому за ці Євангелія 3,500 фунтів стерлінґів.

ЖІНКА ГОЛОВОЮ ГРАБІЖНИКІВ.

Румунська жандармерія виловила грабіжницьку банду, що перед кількома тижнями заграбила в кушніра Копчинського в Мігові гроші й річи, разом на 50,000 левів, і тяжко побила цілу родину. Головою тої банди є Евфрозина Совак з Мігови. До банди належать її рідні брати Танасій Совак, Дмитро Бермик та Іван Іванчук з Чорногузів. Вони вже арештовані.

ВЕЛИКИЙ НЕВРОЖАЙ У ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ.

Згідно з датами, що їх зібрав хліборобський виділ воєвідства в Тернополі, неврожай жита в тому воєвідстві доходить до 50 проц. нормальних жнив і обняв коло 200 тисяч гектарів, або 50 проц. нормального засіву озимини. У деяких повітах поля переорали до 80 проц. Втрати, заподіяні громадам, були дуже великі. Все цьогорічне жито мусять тому вважати запасом зерна на насіння та вчасти на прохарчування міст. Скількість жита, потрібного для засівів в осени ц. р., обраховують на сто вагонів. Так то тернопільське воєвідство навістила справжня хліборобська катастрофа.

ЩЕ ЖЕРТВИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

При будові дороги Луцьк-Володимир біля села Серничі робітники відкопали гарматнє стрільно, що лежало в землі ще з часів світової війни. Стрільно з причини необережности людей вибухло і вбило пять осіб на місці. Вибух був такий сильний, що розірвав тіла на кусники, а крім того вбив два коні, що паслися недалеко. Рівночасно два коні покалічило.

ЦИГАНИ ВКРАЛИ ДИТИНУ.

Біля Котиняя на Волині придержано двох Циганів і Циганку з возом і парою коней. На возі знайшли схованого 6-літнього хлопця на імя Стефан, якого Цигани вхопили в одним селі. Назви того села не памятають. Цигани оправдувалися, що хлопець їм дуже подобався, а що своїх дітей не мають, то хотіли його виховати.

ЦІКАВИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ПРОЦЕС.

Перед празьким судом ведеться цікавий літературний процес. А саме вдова по голоснім чеськім фабриканті взуття Баті і його брат заскаржили чеського письменника, Святоплюка Турка, за те, що він у своїй повісті „Батострой" представив покійного Батю як людину без серця, що поводився зі своїми робітниками, як з худобою, і т. д., і через те намагався підбехтувати робітників проти управи фабрики. Вони домагаються знищити цілий наклад книжки. Суд відложив розправу, щоб розслідити, чи скаргу внесено в приписаному реченці.

ЗВІРЯЧА ВІДРАЗА.

Деякі звірята мають невияснену досі відразу до деяких річей. Кравен Гіл, голова найбільшого в світі зоольогічного городу в Лондоні, каже, що леви попадали просто в шал, коли побачили мужчину в блискучому чорному циліндрі. Льви дуже сильно денервуються на вид білої краски, а також на появу коліркових людей. Коли напр. перед клітку стане Мурин, льви дуже нервуються й лютяться. Може бути, що їм пригадується, — сидою атавізму — смак чорного мяса, як це колись було вільні. Малп денервують дуже сильно окуляри. Коли побачать когось в окулярах, починають скомлити й натирати лабами очі.

ТРАГІЧНЕ ЖИДІВСЬКЕ СВЯТО.

В Самборі відбулася жидівська врочистість очищування гробів. Коло 150 Жидів зібралися на мості над річкою Млинівкою і кидали окрушки хліба у воду, як велить жидівський звичай. Старий перегнилий міст не видержав такого тягару і нагло завалився. Тільки частина зібраних встигла втекти на беріг, а решта впала в воду. На щастя, вода наслідком розірвання тами не була велика, бо глибінь не перевищала одного метра. Скінчилося на тім, що люди, між ними багато жінок і дітей, скупалися, причому тяжче і лекше потовклися. Дехто з них згубив у воді дорогоцінності, гроші, годинники і т. п. Кілька осіб так сильно потовклися, що мусіли кликати до них лікаря.

ЛЮБОВНА ТРАГЕДІЯ.

Любовна трагедія склалася в Товстолузі, пов. Перемишль. Олекса Гуцул, син заможного господаря, хотів женитися з Анною Левицькою, але батько дівчини тому спротивився. Недавно Гуцул звабив дівчину до поблизького ліса і спитався, чи хоче вийти за нього. Коли Анна дала відмовну відповідь, Гуцул стрілив до неї двічі з кріса, кладучи її трупом, а потім відобрав собі життя.

НЕЛЄГАЛЬНЕ ВАРЕННЯ СОЛИ.

В Текучі, пов. Коломия, поліція сконфіскувала 2,300 кг. немонопольної соли. Випродукували собі її люди домовим способом. Зроблено на них донесення до скарбової влади.

ПРИЛОВИЛИ ПАЧКАРІВ.

Коло Перебиківців на польсько-румунській границі стежа пограничників прилапала польських горожан Вартоломея, Данилу й Андрія Петращука. В них знайдено камінці до запальничок, три запальнички, алькоголь і шовк. Пачкарі видали й свого спільника в Онуті, Єфрема Буга. Всіх відставлено до Хотина.

ЧИ МОЖЛИВА Є ВІЧНА МОЛОДІСТЬ?

Мрії жінок, щоби бути „вічно молодими", осуджує дуже суворо італійський лікар Готті, спеціяліст у царині відмолоджування. Мрія старших жінок про молодість — це нонсенс. Старість приходить сама собою наслідком ослаблення й животности в обігу крови. Можна, що правда, на деякий час продовжити молодість, але це мститься потім у прискореному темпі старіння. Всякі косметичні помочі й ріжні внутрішні інєкції не поможуть нічого організмови, що починає деревіти й струпішіти. Готті каже, що старість приходить тим скорше, чим сильніше ми боронимо організм перед старістю.

ЖАХЛИВА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В РУМУНІЇ.

На лінії Букарешт-Жімболія наїхали на себе два особові потяги, наслідком чого згинули 10 осіб, а 100 осіб є тяжко ранених. Обі льокомотиви перемінилися в купу розпорощеного і позгинаного заліззя. На місце катастрофи приїхав міністер шляхів.

ПОЛЬСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПРО „УКРАЇНСЬКИЙ ТЕРОР"

ВАРШАВА (Польща). — „Курєр Варшавскі" з 4 жовтня помістив статтю С. Шпотанського під заголовком „Український терор". Пише він таке:

ОУН треба розглядати на тлі рухів і перемін, що обіймають молодь узагалі, включно з кризою, яка тепер панує. Багато молодих Українців є без заробітку і заняття. Вони переконані, що теперішнє й будуче існування забезпечить їм тільки велика Україна. Пишучи це, не обвинувачую їх у матеріялізмі, одначе знаю, що в революційних рухах матеріялізм та ідеалізм лучаться нераз тісно з собою. Думаючи над українським революційним рухом, не можна поминути цього питання. Українська молодь, що походить з народу, після покінчення студій, таксамо як і наша, вертається на село і там основує свій варстат політичної праці. На лавах обвинувачених — оповідає мені один з судових бувальців — сидять молоді Українці. Предсідник суду питається: Хто ви? — „Доктор прав" — відповідає запитаний. „А ви?" — „Інжинір"... і т. д. „А батько?" — „Селянин". — „Яке господарство?" — „Триморгове".

НЕМА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СВОБОДИ В СОВІТАХ.

ЛОНДОН (Англія). — Відомий англійський письменник Г. Г. Велс остерігає Британію перед законом, який має завести дуже строгу цензуру над тим, що має читати військо. Він каже, що був недавно в Совітах і як соціяліст і атеїст приглядався тому, що там діється, а особливо цікавився тим, що там зломано всяку опозицію і критику, а письменники можуть писати про те, на що дістануть дозвіл. Наслідок цього, каже Велс, є такий, що в Совітах завмерло цілковито дійсне інтелєктуальне життя. Оте повинно бути наукою для інших, що хочуть іти слідами большевиків.

ВЕЛИКОРОС ПРО УКРАЇНУ.

ЗАГРЕБ (Хорватія). — В брошурі „Україна в пазурах звірів", яку написав проф. Лишенко, з виховання Великорос, читаємо таке: „Єдина правда та, що Україна разом з українським народом є кинена на ласку й неласку московсько-большевицькій бюрократії", а „всі інші твердження — це або чиста брехня, або гра словами".

ВИБУХ БОМБИ НА ГУЦУЛЬЩИНІ.

ВОРОХТА (Галичина). — Невідомі спричинники підложили бомбу під двері пансіону „Устроне", де відбувався бенкет, на якім прощали начальника громади, Поляка інжиніра Дудзіка. Від вибуху вилетіли в повітря двері й шиби вікон. Поліція арештувала як підозрілого — Сумарука.

ВБИТО ГАЄВОГО БАРОНА ҐРЕДЛЯ.

ГУТА КОРОЛІВСЬКА (Галичина). — Згинув від скритовбивчої кулі Гаврило Дзюрець, гаєвий з лісів барона Ґредля. Яка причина? Грабіж ні, бо при вбитому знайдено цінні речі. Догадуються, що вбивство має політичний підклад.

РОЗКОПИ В КИЇВЩИНІ.

КИЇВ. — В околиці села Трипілля на Київщині переведено розкопи одної з осель т. зв. „Трипільської культури", тобто доби раннього хліборобства й самого початку вживання міди. Відкрито останки двох більших домів, побудованих тому 4 тисячі літ. У руїнах домів знайдено такі речі як жорна, кости домашніх звірят, глиняну посуду й жіночі та мужеські статуетки.

НА 125 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

ЛУЦЬК (Волинь). — Проголошено присуд у процесі проти 34 обвинувачених за протидержавну акцію і приналежність до КПЗУ. Трох обвинувачених покарали вязницею по 12 літ, 2 по 6 літ, 3 по 4 роки, 5 по 3 роки, а решту меншими карами. Всіх разом засуджено на 125 літ вязниці.

ВІДБИРАЮТЬ ОСТАННЮ КОРОВУ.

РИГА (Латвія). — Часописи оголошують текст „Молочного декрету СССР". Декрет наказує кожній особі в СССР, яка посідає корову, доставляти для совітської держави на рік 120 до 280 літрів молока. За невиповнення цього декрету будуть карати на основі 69-го артикулу кодексу: тюрмою, засланням, або навіть карою смерти.

ЯК БУДУЮТЬ ПАМЯТНИК ШЕВЧЕНКОВИ.

КИЇВ. — Київські „Вісті" пишуть, що будова памятника Т. Шевченкови в Харкові проходить „посиленими темпами". З Ленінграду вже одержали відлиті там 6 бронзових фігур, що складають частину скульптурної групи памятника. Незабаром, як запевняють „Вісті", одержать з Ленінграду решту 12 фігур.

МУСОЛІНІ ПРО НАЙБІЛЬШУ ІДЕЮ МУЖЧИНИ.

ВІДЕНЬ (Австрія).—Віденська „Нає Фрає Пресе" помістила статтю Мусоліні про мілітаризм. У ній пише Мусоліні, що „присвятити життя для національної спільноти, це найбільша ідея мужчини". Фашист, каже Мусоліні, любить небезпеку і не боїться смерти. Мусоліні рад би бачити військовий характер італійського громадянина. На його думку, доля народу, позбавленого воєнного духа, є згори припечатана. Мілітаризм є для Мусоліні найвищою формою морального виховання народу.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

І МЕДИЦИНА ПЕРЕЖИВАЄ ПЕРЕВОРОТИ

У Бостоні відбувається звичайний щорічний конґрес американських лікарів-операторів. Як попередні конґреси, так і цей мав би звертати увагу ширших кругів громадянства лише через проголошення певних нових відкрить на полі медицини, специяльно медицини операційної. Хоча ці відкриття без сумніву мають велике значіння для громадянства, спеціяльно для його здоровля, то всетаки безпосереднього інтересу для громадянства вони не мали. Тому то й треба підчеркнути як небувалий факт це, що на цьогорічному конґресі американських лікарів-операторів піднесено вперше справу, котра в першій мірі є справою громадською.

Є це так зване обезпечення здоровля.

Обезпечення здоровля людини можна розложити на дві части: перше, здорова людина повинна робити річи, які є корисні для її здоровля, та уникати шкідливих річей; друге, захорівши, людина повинна старатися якнайскорше вернутись до здоровля. Це друге звичайно неможливе без лікарської помочі. Лікарська поміч получена з видатками, передовсім з оплатою лікаря. Заможному чоловікови це не трудна справа. Зате незаможному це питання часто складне. Деколи через оплату лікаря людина не може користати з лікарської помочі.

Люди здавна ломили собі голову над цим, щоби всетаки дати лікарську поміч незаможним людям. Зацікавлені в цьому були передовсім орґанізації, котрі терплять через брак відповідної лікарської помочі. В Европі здавна цею справою займалися так звані каси хорих: робітник платив точно певну оплату, за котру мав право домагатися лікарської помочі, лікарів і шпиталю по знижених цінах, або зовсім базплатно. Дехто пропаґував цей плян в Америці, але донедавна ця пропаґанда не мала великої популярности. Коли його заведено в декотрих містах Каліфорнії, проти нього виступили лікарі: мовляв, це підриває лікарів і саму лікарську штуку.

Та з поступом депресії змінилося й становище лікарів, і цього року на конґресі операторів у Бостоні 2,000 приявних там лікарів оплескувало свого предсідника, коли цей заявився за плян суспільного обезпечення здоровля. Який плян буде остаточно принятий у практиці, покаже будучність. Нині маємо перед собою вид основної переміни людської опінії у цій важній громадській справі. Діються перед нами такі переміни на кождому полі. Хто не хоче, чи не може, зрозуміти цього, що жиємо в часах основних переворотів у людських поглядах і змаганнях, той не розуміє зовсім нового життя; а хто його не розуміє, той до нього не здібний.

З ОРҐАНІЧНОЇ ПРАЦІ В РІДНІМ КРАЮ.

(НАДІСЛАНА СТАТТЯ ПРО 50-ЛІТТЯ ЧИТАЛЬНІ В КАРЛОВІ).

I.

Село Карлів, у снятинськім повіті, належить віддавна до найбільше просвічених та найкраще зорґанізованих сіл. І в нім — але вже дуже давно — панувало пиянство, та в **1863** р. прийшов там парох о. Андрій Воєвідка і завів нові, кращі порядки.

В тих часах було наше священство переняте старопольським аристократичним духом, а хоч себе не вважало за Поляків, то всетаки вдома, в родині, говорило по польськи і погляди в нього були цілком аристократичні. Зносини з народом, з парохіянами, були лише формальні, урядові.

О. Воєвідка був цілком іншого типу: він був у зносинах зі своїми парохіянами, а невеликий парохіяльний дім був усе повний селян, котрі приходили до нього на пораду, або таки так — на розмову й науку.

В Карлові була величезна громадська толока. За його порадою частину її зорано і засіяно, збіже продано, а за набуті в той спосіб гроші заложено громадську касу. З того жерела доповнювано і громадський шпихлір.

Село терпіло незвичайно через розпивання селян Жидами, котрих була в Карлові добра пачка. О. Воєвідка повів сильну устну аґітацію проти пиянства на сходинах громадян на попівстві, а дня 20. грудня 1874 р. заприсяг у церкві при помочі снятинського сотрудника, о. Кобилянського, нарід від горівки.

Тоді в краю зачався був узагалі великий рух проти пиянства та влаштовувано в тій цілі великі церковні місії. На домагання селян уладжено таку місію і в Карлові 13. січня 1875 року при участи майже 50 священиків та славного тоді місіонаря о. **Рудольфа Моха.** Належав він до „твердих Русинів", а був знаний також і зі своєї дуже популярної книжки, виданої в половині минулого століття під заголовком: **„Справа в селі Клекотині".**

Підчас тої місії завезено на відповідні площі два великі хрести, а то на фірі, запряженій у шість волів з позолоченими рогами і з посрібленими ярмами. В поході йшла і чета 24 пушкарів під командою Івана Сандуляка, пізнішого посла, котра у відповідних хвилях давала почесні вистріли. Не бракувало і вистрілів з моздірів, бо тоді були інші часи. Тепер на таке треба дозволу аж з воєвідства. Страх має великі очі...

Хрести поставлено на могилах, в котрих закопано по фляшці горівки, почім о. Мох виголосив прощальне слово до неї.

В цей спосіб заведена тверезість причинилася до того, що Жиди мусіли забиратися з села, а добробут громади видимо поправився. На жаль незадовго потім о. Воєвідка занедужав і, вилежавши хорий сім років, помер, полишивши невеликий маєток. Було це 23. червня 1883 р. в 50-тім році його трудолюбного життя, а 26-тім священства.

В рік по його смерти прийшло до заложенння читальні в тому селі, а була це перша селянська читальня в снятинському повіті. Ініціятива до того вийшла з тайного школярського гуртка в Коломиї, веденого тоді учеником 8-мої кляси, **Кирилом Трильовським**. Членом кружка був **Микола Кейван,** син карлівського селянина. Обидва вони задумали заложити в тім селі читальню, а до помочі прибрали собі тамошнього ґазду, власне Івана Сандуляка, Лукина. Отже подано статути читальні до намісництва, а 21-го вересня 1884 р., на другу Богородицю, відбулося торжественне відкриття тої читальні під проводом пок. о. Йосифа Трильовського з Будилова. Головний реферат виголосив тоді молодий Кирило Трильовський, котрий власне був по матурі і збирався йти до військової служби.

Його реферат опирався головно на повісти Івана Франка **„Захар Беркут"**, що саме тоді вийшла була з друку. Це знамените оповідання показує на прикладі боротьби Тухольців з Монголами у 13-му століттю, що значить орґанізація і громадянська єдність. Отже бесідник взивав зібраних численно місцевих і сусідніх громадян, щоби собі брали до серця давніх Тухольчан та щоби, зєднані у своїй народній читальні, старалися побороти темноту, найбільшого тоді, по поконанню пиянства, народнього ворога.

По вибранню виділу і закінченню зборів відбулися при участи хору коломийських учеників вечерниці, на котрих Павло Аронець з сусіднього Видинова віддеклямував вірш в честь пок. о. Воєвідки і Карловян.

Як бачимо, наш нарід уміє бути вдячним для тих, що вивели його з неволі темноти.

Кілька літ потім вибудувала громада великий громадський дім з театральною салею, а новий парох, о. Іл. Курпяк, запровадив хор. І він теж уже покійний.

Сусід.

(Кінець буде).

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ФАЛЬШУЮТЬ ШЕВЧЕНКА

З Москви приїхали до Києва 60 ударників. Між іншим завезено їх на могилу Т. Шевченка і вони зложили тут 60 вазонків цвітів. Широко розписуються про це київські „Вісті" і при цій нагоді „оправдують" Кобзаря:

„Його імя націоналісти намагалися зробити символом брудного жовто-блакитного проводу. Імям Шевченка намагалися Петлюри Винниченки, бандити ріжних мастей прикрити свою грабіжницьку, продажницьку суть. Його пісні невимовного гніву проти панів, царів, проти всіх гнобителів — хотіли й хотять поховати вони під горами національного мотлоху".

Зразок цих намагань подав московським гостям на могилі Шевченківського Інституту тов. Шабльовський, що, як пишуть „Вісті", виголосив до них промову, в якій „подав яскравий портрет ґеніяльного співця", відчитав уривки з „Кобзаря" і доказував, як — мовляв — „націоналістичні писаки фальсифікували творчість Шевченка".

Тов. Шабльовський навів приклад:

„У відомій поемі Шевченка „Катерина" є наприклад, таке місце:

Кохайтеся, чорнобриві,
Та не з Москалями,
Бо Москалі чужі люди,
Сміються над вами.

Пізніше Шевченко виправив це місце —

Кохайтеся, чорнобриві,
Тільки не з панами...

Але націоналістам це виправлення було не до вподоби. Вони всюди залишали попередній текст, а пізніший ховали подалі від пролетарського читача".

Як відомо у нас кожному ґімназистови, в ориґіналі цитоване тов. Шабльовським місце з „Катерини" виглядає так:

„Кохайтеся, чорнобриві,
Та не з Москалями,
Бо Москалі чужі люди,
Лихо роблять з вами".

Лаючи перед московськими гістьми націоналістів, мовляв — фальшують Шевченка, директор Шевченківського Інституту, не загикнувшись, сам фальшує слова поета і гне небилиці про виправлене Шевченком місце („Кохайтеся, чорнобриві, тільки не з панами"), яке — мовляв — націоналісти „сховали подалі від пролетарського читача".

Вдоволені з цього „оправдання" Шевченка московські ударники виписали привитання „урядови України і пролетаріятови Києва", в якому між іншим пишеться:

„Під керівництвом большевицького ЦК нашої партії і любимого вождя трудящих усього світу тов. Сталіна росте й міцніє Радянський Союз — братній союз соціялістичних республік трудящих 150 національностей". — („Новий Час").

ЗАБОРОНИЛИ ПОЛІТИЧНІ ІМЕНА В ГРЕЦІЇ.

Рейтерова Аґенція повідомляє з Атен, що грецька церковна влада заборонила батькам, щоби своїм дітям давали імена з політичною тенденцією. Церковна влада мусіла видати заборону, бо багато батьків стали надавати своїм дітям такі імена, як: Ленін, Сталін, Совєтіка, Демократія й інші. Атенський митрополит поручив усім священикам, щоби на будуче відмовляли батьків від таких імен.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ТРЕБА НОВОЇ ШКОЛИ?

Д-р Дж. Елмер Росел, суперінтендент релігійного виховання в презбитеріянській церкві, приготовляє на наближаючийся річний зїзд цієї церкви звіт про школи, в котрому він містить такі слова:

„Ми не можемо давати молоді з віку літаків виховання, яке вона діставала в часах, коли їжджено волами".

Чи маємо махнути на такі слова рукою, бо, мовляв, це відноситься тільки до членів тої церкви? Чи може не пошукати в них поживи для своєї думки про світ, у котрому жиємо?

НЕ ПОЗВОЛЯЮ!

На просьбу американського вченого лікаря д-ра Роберта Е. Корниша, професора Каліфорнійського університету, щоби йому дозволили воскрешати вмерлих злочинців, як це він зробив з неживими собаками, уряди стейтів Аризона, Колорадо й Невада відповіли коротко: „Не дозволимо! Не вільно!"

Це рішення може видатися нам остаточним полагодженням справи. Але подумаймо так собі на хвилю: які консеквенції за собою потягнуло б таке восресення? Якщо це мається пробувати тільки на злочинцях, то що мають вони робити з собою по своїм воскресенню?

УРЯД І ДЕЛІКАТНІСТЬ.

Секретар скарбу Морґентав каже, що як Наркотичному Бюру цього департаменту буде треба підслухувати телефонічні розмови, то урядники бюра не будуть вагатися це робити.

Як оправдання для такого поступовання Морґентав каже:

„Ми не думаємо бути „сисіс!"

„Сисіс" можна перекласти на українську мову словом „баба".

Цікаво, що мужеського є в підслухуванню телефонічної розмови? На таке й жінки мають відвагу.

ЗЛОЧИНИ І ҐАЗЕТНИЙ РОЗГОЛОС.

Старий ґазетяр Стенлі Вокер пустив у світ цікаву книжку під наголовком "City Editor". Як видно, тут ґазетяр говорить про ґазетне діло.

Між іншим автор розглядає питання: чи містити в ґазеті кримінальні вісти? Стенлі Вокер приходить до переконання, що їх треба містити й що їх корисно містити. Каже він, що до піймання й увязнення провідника бандитів, Аль Капона, причинилися своїм писанням ґазети. Мовляв, якби ґазети не були зробили з нього „публичного характеру", то уряд мав би був великі трудноші його увязнити.

ОБУРЕННЯ И СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

Тимчасом поважний "Law Journal" остерігає американське громадянство перед небезпекою великої несправедливости у справі Гавптмана.

Каже журнал, що злочин, за котрий посуджують Гавптмана, такий жорстокий, так широко звісний і так обурив до живого все громадянство, що Гавптман може легко піти на смерть зовсім безневинно, себто навіть у випадку, коли він не поповнив закиненого йому злочину. Серед розголосу, котрий ґазети надали справі, каже журнал, тепер навіть неможливо підобрати лаву безсторонніх присяжних суддів.

Р. Петрин.

МАЮ ДВІ.

(Оповідання).

9)

— Як тобі сего замало, то...

— Агій! — перебила дівчина і побігла, полишаючи Сидора позаду. Сидір не здогоняв. Ішов далі яких пятьдесять кроків позад неї. Так ішли добру годину. Вона, мабуть уже утомлена далекою дорогою, стала приоставати і нарешті Сидір зрівнався з нею. Се, що він так довго не зачіпав і не напаствував її, сказало їй, що він таки не такий поганець як інші. На добавок вродливий парубок був, тож її кортіло побалакати з ним.

— Куди тобі дорога? — спитав Сидір.

— Сама не знаю. Я була наймичкою в селі по тім боці ріки. Господар вигнав мене. Тепер іду шукати іншого господаря.

— Тебе вигнав твій господар? — спитав Сидір, здивований. — Та за що?

— Дівчина спаленіла і відповіла дуже неясно:

— Вигнав, бо хоче мати не таку.

— Ти може зле робила свою роботу?

— Доня моеї мами робила свою роботу так, що з тої роботи господар був дуже вдоволений.

— То чомуж він тебе вигнав? Чейже наймичка є тільки на те, щоби своєю роботою вдоволити господаря.

— Я вже сказала, що мій господар хотів мати не таку.

— Не таку, що свою роботу добре робить? Ти, дівчино, глузуєш з мене... Не жартуй, бо ти ще не знаєш мене. Як ти мене підоймаєш на сміх, то я зараз тебе скараю. Бодай виціллую тебе!

Дівчина стала йому призиратися. Мабуть набрала троха більше довіря до нього, бо сказала:

— Не маю причини затаювати. Той господар хоче знайти собі погану наймичку.

— Погану?! — Сидір аж крикнув здивований. — А то що за дурень? Я не дивувавсь би, як би господиня тебе вигнала, щоби взяти погану. Господиня повинна би потерпати, що така, як ти, збаламутить її мужа. Не диво, що кожда господиня волить мати погані наймички. Як би я був господарем, то брав би тільки такі наймички, як ти. Тебе я взяв би першу. Як би моя жінка не хотіла тебе, то я жінку нагнав би.

— А як би ти від жінки дістав макогоном?

— Ти ще не сказала, чому той дурний господар хоче мати погану наймичку.

— Він має сина...

— Так було відразу казати! Тепер вже знаю, куди стежка в горох. Ти збаламутила того сина...

— Я не збаламутила. Я дуже люблю з хлопцями балакати, жартувати. Не я винна, що кождий зараз залюблюється. Так було з сином господаря. Дурів за мною, хоч не думав зі мною женитися і батько був би йому не позволив.

— Кажеш, що дуже любиш з хлопцями балакати і жартувати?

— Лише з хлопцями, бо я всіх хлопців люблю, — сказала, хихочучи.

— Се добре, що ти всіх хлопців любиш, — сказав Сидір. То по християнськи, любити всіх.

Дівчина стала ще раз пильно призиратися Сидорови. Бачучи, що на ньому міський одяг, і що його руки не такі, як працюючого на селі, вона спитала:

— Чи ти вчишся на попа, що говориш про християнське?

— Я не побожний школяр, що вчиться на попа. Я цілком світський, веселий і грішний парубок з села. Кажу тобі, що я великий грішник.

При тих словах Сидір приступив ближче до дівчини.

— То пусте, що ти великий грішник. Ми всі грішні. І мені кажуть, що я грішниця, бо я волію товариство парубків, як товариство дівчат. Кожда дівчина така як я. Котра говорить інакше, тота безпечно справжня грішниця. Я з кождим парубком однакова і люблю його, як він від мене пять кроків.. Чи орога завузька на нас вое, що ти так налягаєш на мій бік?

Дівчина відсунулася троха на бік, щоби не йти так тісно з ним.

— То ти всіх парубків однаково любиш? Жадного менше, жадного більше?

— Менше не люблю жадного. Я всіх люблю більше, очевидно, тільки не поганих. Всіх люблю однаково, бо й так жаден зі мною не оженеться.

— А є такий, що ти вийшла би за нього?

— Є їх чимало. І чимало є таких, що зараз взяли би мене, як би я була богачка. Така, що гарна і до того ще маєток має, в очах людей також добра і чесна.

Якийсь час обоє йшли мовчки. Нараз дівчина спитала:

— Тобі на імя Іван?

— Ні! — відповів.

— Ні? А я гадала, що Іван.

— Чому ти так гадала?

— Бо як би ти був Іван, то я була би вгадала, як тобі на імя. Я імена всіх Іванів відгадую. Скажеж мені, яке твоє імя, або й ти сам?

— Коли ти така здогадлива, то вгадай.

— Ти маєш крепкі груди?

— Як у бика.

— Як у тебе груди бика, то ти годен ревіти як бик. Як не хочеш мені сказати твого імени, то обернися до ліса і крикни твоє імя. Там в лісі є скала. Як тут на дорозі хто крикне яке слово, то воно від тої скали відібеться і ми почуємо твоє імя.

— Ти бачила ту скалу?

— Не бачила, тільки мені люди розказували про неї.

— А я був там, — Сидір збрехав. — Як сидіти під тою скалою і крикнути „Слава Йсусу Христу!", то звідси відібеться і до скали прийде відповідь „Слава на віки!" Як під скалою хто голосно пчихне, то відголос відповість йому „на здоровля!"

Дівчина видивилася на Сидора, вдарила його пястуком в плече і крикнула:

— На тобі за те, що мене за таку дурну маєш! Хоч я з пять, може й шість років молодша від тебе, то з того ще не виходить, щоби я була така дурна.

— Ти пять або й шість років молодша від мене? Чи ти знаєш, що мені вже двацять і пять років?

Дівчина прижмурила одно око, другим глянула на нього, перебакиривши голову, і сказала:

— Як би тобі вже було двацять і пять років, то був би троха більший твій вус і твій розум. Як би ти мав лиш троха більше як двацять років, то ти був би у війську. Я таки гадаю, що доня моеї мами від тебе пять років молодша.

— То тобі щойно пятнацять років?

— Туй-туй. За чотири місяці.

— Та-ак? Ти не виховаєшся, бо на твій вік ти замудра.

— Парубки воліли би, щоби кожда дівка була дурна. Я не з тих!

— Хоч ти така мудра, то ще не знаєш, яка то та скала в сім лісі. Ходи до неї зі мною, то, пчихнувши, почуєш „на здоровля!"

Дівчина подумала троха і каже:

— З тобою боюся. Хіба, що між нами буде відстань така, як від сеї смерічки до тої вільхи.

— Добре. Іди, я піду за тобою.

— Ні! Ти йди попереду!

(Далі буде).

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

АКРОН, О.

Молодечий відділ при роботі.

Відділ 295 У. Н. Союза в Акрон, О., та його урядники вже віддавна прикладають труду до цього, щоби в тім ювилейнім році нашої орґанізації придбати нових членів і тим допомогти скріпленню Союза.

А охоти до цього додавало нам наше ювилейне свято, яке стягнуло стільки Українців, як ще ніколи не було їх тут на ніякім вічу чи якім торжестві. Це було для нас доказом, що наш відділ і наш У. Н. Союз тішаться в нашого громадянства великою популярністю.

Дня 7. жовтня відбулися збори, призначені для справи орґанізування молоді. Виявилося, що можна зачати роботу, бо на збори прийшло багато молоді й старших.

Наради відкрив предсідник відділу, гром. Ілля Гурин, що пояснив, що треба тепер молоді готовитись перебирати те, що У. Н. Союз і старше покоління нагромадили за останніх 40 років.

Секретар, гром. Павло Славич, прочитав імена присутніх з молоді. Деякі з них перший раз стрінули один одного. Між ними були 4 молоді сили, які покінчили каледжі, а кілька, що покінчили гайскул. Дуже приємно було глядіти на той молодий цвіт.

Довголітний урядник відділу, гром. Олекса Цепко, представив в гарно обдуманій бесіді, чим є для нас У. Н. Союз, які користи з нього, та які обовязки припадають на членів. Подав теж образи з початків нашої іміґрації й заснування У. Н. Союза.

По англійськи промовив до молоді спеціяльно запрошений на ті збори адв. О. Малицький з Клівленду, головний контрольор У. Н. Союза. Він теж розповів дещо з історії нашої орґанізації, як теж представив моральну силу Союза та його фінансовий стан.

Молодь слухала бесід дуже уважно й горячо їх оплескувала. Потім предсідник віддав провід мтіинґу в руки молоді. Вибрано зпоміж присутніх уряд, який має старатися притягнути молодь до нашої орґанізації. До уряду ввійшли всі дорослі, тут роджені, що вже є членами молодечого департаменту.

Союзовець.

КАРНЕҐІ, ПА.

Ювилейне Свято.

Дня 7-го жовтня б. р. карнеґійська громада обходила торжественно ювилейне свято У. Н. Союза, яке влаштували місцеві відділи.

В суботу, 6-го жовтня, в українськйі церкві св. апп. Петра і Павла відслужено Службу Божу за здоровся членів, а при кінці Служби Божої піднесено многолітствіє членам У. Н. Союза.

В неділю, дня 7-го жовтня, відслужено парастас за померших членів місцевих відділів У. Н. Союза.

В 7. год. вечором розпочався в Українській галі, вщерть наповненій, святочний концерт з такою програмою:

Гром. Йосиф Сус, предс. комітету ювилейного свята, у вступнім слові згадав про добродійства, які зазнають члени У. Н. Союза, а потім передав провід святочної програми учит. Й. Букаті.

Гимн У. Н. Союза відспівали в дуеті панни Анастасія Венґрин і Емілія Гончар, а учениця української школи Олена Остафій віддеклямувала його в цілости. Хор „Боян'' під дириґентурою Й. Букати відспівав кілька народніх пісень, які були переплітані деклямаціями. Анна Матвійчик, учениця рідної школи, виголосила з повним розумінням вірш „Батько Союз'', слова Й. Б. Також добре віддеклямувала Анна Свентковська вірш „Пімста ворогам''. За цим слідувало скрипкове сольо, яке виконав дуже добре молодий скрипак Стефан Сус. Молоденькі танцюристи школи В. Авраменка відтанцювали удатно кілька народніх танків. Ґрупка шкільних дітей, під проводом о. Кучера, виконала ритмічні вправи під нуту „Дай нам, Боже''. Святочний реферат українською й англійською мовою виголосив заст. предсідника У. Н. Союза, інж. Володимир Малевич, зрозуміло й річево. Говорив з захопленням, слова плили із серця та розуму до сердець та розуму слухачів, головно молоді, яка прибула на це свято в великім числі. Опісля забрав слово о. Кучер, дякуючи від себе тим, що влаштували це свято, як також і тим, які своєю присутністю його звеличали, та заохочуючи зібраних зложити жертву на народні цілі. Переведено збірку, яка принесла $14.95, яку то суму вислано до краю через Обєднання.

По короткій павці почалася вистава „Сироти'', драма в 2-ох діях, написана панею Анастасією Рибаковою. Ця вистава надається вповні для пропаґанди У. Н. Союза. В представленню брали участь слідуючі аматори: гр. Василь Пиш, панна Емілія Гончар, панна Анастасія Венґрин, Василя, який у першій дії є нареченим Катерини, а в другій дії її мужем, грав Михайло Залецький. Ролі Олени й Одарки (діти Петра) відограли Василь Пастернак і Марія Дорош. Ролю Гері Чері грав гр. Юстияновський, а ролю його жінки, Мері Чері, пані Ф. Капраль. Їх сина Волтера грав Стефан Сус. Аматори були добре вишколені й вивязалися зі своїх роль надсподівано добре, за що публика не жаліла їм оплесків.

Гром. Іван Хома, заст. предсідника комітету ювилейного свята, подякував усім, хто брав участь у святі. На закінчення уч. Буката щирими словами взивав усю громаду, а головно молодіж, вступати в члени У. Н. Союза, підкреслюючи, що молодь у Союзі, це кров в орґанізмі, без якої орґанізація не може жити.

По відспіванню народніх гимнів свято закінчено. Комітет ювилейного свята складався з отсих членів:

Йосиф Сус, предсідник; Іван Хома, заст. предсідника Анна Залецька, секретарка; Андрій Крупа, Іван Головатий, Лазарко Починок, члени.

Жертвували по $1: Інж. В. Малевич, о. М. Кучер, уч. Сустачко, Й. Буката, Й. Сус; по 50 цнт.: Н. Винник, І. Хома, А. Крупа; по 25 цнт.: М. Кощік, К. Білевич, пані Малевич, А. Богдан, П. Дрозд, М. Пляш, А. Рак, Й. Волянський, М. Микита, Ю. Кучер, М. Ясінська, А. Матвійчик, А. Венґрин, С. Кланас, І. Адзима, Р. Буній, Е. Хома, М. Залецька, А. Судяк, П. Вовк, А. Залецька, І. Білевич, К. Патрош, З. Починок, В. Буката, О. Кос, С. Фецашко. Дрібними датками $1.20. Разом $14.95.

Комітет.

КЛІВЛЕНД, О.

Всі відділи У. Н. Союза по всіх місцевостях стараються відсвяткувати 40-літній ювилей У. Н. Союза. Як читаємо в „Свободі'' звіт гол. рекордового секретаря У. Н. Союза, бачимо, що ці ювилеї приносять дуже маленьку користь для нашої орґанізації. Одні відділові секретарі працюють забагато, а другі замало. І так бачимо, що коло 200 відділів не зорґанізували ні одного члена. Це показує, що ці відділи заспали твердим сном, вони не інтересуються нашою дорогою орґанізацією У. Н. Союзом. Як чоловік любить свою орґанізацію, то він певно буде мати охоту до орґанізаційної праці.

У нашім місті Клівленді є коло 10 відділів У. Н. Союза. І є між ними такі відділи, що не записали ні одного члена до У. Н. Союза, а я міг зорґанізувати 23 старших і 16 дітей, разом 39 нових членів і ще не трачу надії і не кажу, що вже досить, але буду старатися зорґанізувати як найбільше. Як мені будуть помагати свідоміші наші члени так, як помагали мені зорґанізувати цих попередніх, то певно ще багато людей зорґанізуємо. Імена цих орґанізаторів я подам пізніше, щоби всі знали, хто робить народню роботу словами, а хто ділами.

Думаю, що й інші відділи могли би робити орґанізаційну роботу, бо й вони мешкають у тійсамій місцевости і мають членів до помочі. Відділові секретарі мають у такій роботі бути на першім місці. Треба пояснити добре, як зорґанізувати, або привести кандидата до секретаря, а секретар відділовий мав би собі дати раду з новим кандидатом. І я так робив. Як мені дали знати, де є чоловік чи жінка, що ще не є членами У. Н. Союза, то я їх мусів переконати і привести в члени У. Н. Союза. І так повинні робити всі відділові секретарі при помочі своїх членів. Ми не дивімся, що ніхто інший не робить, але мусимо ми самі, бо це для нас самих і для наших дітей. Це наш святий і народній обовязок працювати для нашої орґанізації і взагалі для народньої справи.

Тож взиваю всіх відділових урядників і всіх членів У. Н. Союза, щоби ще попрацювали хоч тепер до кінця цього року, а вислід певно буде, бо вислід все залежить від того, скільки хто працював для своєї орґанізації. Бажаю, щоб не осталося ані одного такого відділу, котрий не придбав би до кінця року кілька нових членів.

Тож до праці! Всі разом! Покажім, що ми вміємо пошанувати наших попередників-основників нашої орґанізації. Тим ми пошануємо У. Н. Союз в його 40-літню річницю.

Микола Бусько,
секр. 102 від. і головний радний У. Н. Союза.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ЧЕСТЕР, ПА.

Жінки у допомозі словом і ділом.

Вже вісім літ минає від часу, як у нас заснувався другий відділ Союза Українок. Багато праці виконали членниці нашого відділу.

Не оголошуємо нашої праці по часописах, зате „муравлиною працею'' стараємося виконувати обовязки свідомої української жінки. Помагаємо як морально так і матеріяльно Українському Народньому Домови, щоб ця народня святиня надальше виховувала українське покоління. Не забуваємо про рідний край, про Рідну Школу, а головно про наших молодих революціонерів, котрі за добро, за волю, щастя і свободу українського народу не жалують віддати своє життя.

Правда, ми чуємо страшні напади зі сторони ріжних провідників на щиро відданих, ідейних молодих революціонерів, та свідомих, щирих українських сердець не відтягне ніяка сила від цього святого національного діла. Забагато щирої праці, забагато героїму виказали правдиві дочки та сини українського народу, як Басарабова, Підсецькі, Любович, Білас та Данилишин, щоб можна звести ідейну молодіж на хрунівську дорогу.

Ми бачимо, що кожда поневолена нація здобувала й здобуває волю та свободу тільки шляхом революції. Так робили Чехи, Поляки й інші народи. Хто вбив югославського короля? Чи може злодій, бандит, особистий ворог? Ні. Молодий революціонер, який любив свій нарід, який не міг дивитися на тяжкий ворожий гнет, який бажав бачити свій нарід вільним і за нього не завагався віддати життя.

І ми, Українці, що хочемо здобути незалежність України своїми власними силами, мусимо піддержувати наших молодих революціонерів як морально так і матеріяльно. І ми, Українці, коли хочемо бути господарями в своїй хаті, коли бажаємо, щоб синьо-жовтий прапор, повіваючи на вежах Києва та Львова, голосив світови „Вже воскресла Україна'', мусимо давати звідси іззà моря, із прибраної вітчини, свої жертви на визвольну боротьбу.

Другий відділ Союза Українок в Честер, Па., ухвалив узяти спільну фотоґрафії й умістити її в календарі „Свободи''. Коли дня 23. вересня всі членниці зібралися до фотоґрафії, пані Юлія Лебіщак, предсідниця відділу, попросила паню Марію Мицик, щоб вияснила конечність боєвої акції та візвала присутніх до пожертв. По виясненню збіркою занялися пані: Гафія Макух і Антонія Гатчак. Від присутніх зібрано $6.65. З каси відділової виасиґновано $3.35. Разом вислано через Обєднання $10.

Гафія Макух, секретарка.

ЖАХЛИВА НІЧ У ПУСТИНІ

З Бенґазі, в Киренайці (італійська кольонія в північній Африці) виїхав молодий дослідник інж. Барассі разом з дружиною і шофером Монтіні для прослідження руїн святині Адротаріє, що віддалені яких 300 км. від Бенґазі, в псковій пустині. Всі троє пропали без вістки, так що комендант Бенґазі вислав на розшуки два військові літаки, з яких один знайшов інжинірову Барассі, зовсім виснажену коло мертвого вже мужа.

Як виявилося з оповідань нещасної жінки, вони заблудили, вертаючись з Адротаріє. Шофер збився з дороги і по довгій їзді в ріжних напрямках мусів задержатися серед пустині, бо вичерпався запас бензини.

Провівши втрійку цілу ніч у пустині зараз рано інжинір Барассі пустився йти пішки разом з дружиною в напрямі Бенґазі. Монтіні пішов тимчасом у зовсім противному напрямку шукати помочі.

Коли подруже перейшло вже з яких 35 км., заскочив їх пісковий ураґан. Боротьба мандрівників з туманами піску так їх вичерпала й виснажила, що вони вирішили вернутися назад до самоходу, але коли в одному місці сіли відпочати, їдовита змія вкусила інжиніра в руку і він з браку негайної помочі помер по кількох годинах серед жахливих мук.

Тимчасом надійшла ніч. Зболена жінка мусіла провести цілу ніч коло чоловіка, а рано, тому, що не хотіла його залишити, поволікла трупа в напрямі самоходу.

Коли ввечір притягнула тіло до самоходу, була так виснажена, що останками сили напилася ще з самоходового збірника води, а потім впала обезсилена коло тіла чоловіка.

Того самого дня десь перед самим вечором вона почула гудіння летунського мотору. Дійсно за кількадесять хвилин надлетів літак, але летун, поручник Капарелі, не міг осісти, бо вже таки добре смеркалось. Отже обмежився до того, що спустився дуже низько над землю, кинув їй баньку з водою, мішок з харчами та заповів, що чергового дня досвітком він прилетить по неї.

Інжинірова Барассі мусіла ще й другу ніч провести в пустині коло тіла чоловіка. Нічю напали ще на неї гієни і вона зі страху дістала нервовий розстрій. Чергового дня привезли її у жахливому стані до Бенґазі. Інжинір, що згинув так траґічно, осиротив 5 малолітніх дітей.

Зі шофера знайдено по кількох днях тільки кістяк. Здогадуються, що він з виснаження помер та що його зїли гієни.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ДОВШИЙ КОРАБЕЛЬ ШВИДШЕ ЇДЕ

Від кількох літ переводять інжинири ріжні проби з кораблями, намагаючись вибудувати кораблі, що плилиб незвичайно швидко. Не диво, що будують кораблі з приміненням усіх гидродинамічних і аеродинамічних прикмет. Виявилося, що кораблі, збудовані по 1923 році, побивають своїх попередників під оглядом швидкости, хоч мають однакову силу машин і турбін, а їх поємність така сама.

Щож мали робити корабельні лінії зі старими кораблями?

Побільшити машини? — Завеликі кошти й замало місця для пасажирів; не виплачується.

Але нащо є інжинири?

Не лишилось їм ніщо інше, як продовжити корабель і надати йому новий вид.

Видовжуючи корабель і надаючи йому вузький вид, вдається при тій самій силі машин збільшити швидкість.

Одна французька компанія перевела такі зміни на двох своїх кораблях. Що виявилося? Приріст швидкости числив поверх два кільометри на годину, тобто в одному дні „заробляв'' корабель на такій перерібці біля 45 кільометрів.

Німецькі корабельні лінії перевели такі зміни в чотирох трансатлянтійських кораблях; корабель „Гамбурґ'' продовжено на 25 м., що спричинило зріст швидкости 3 кільометри на годину.

Колиб корабель при тій самій поємности мав мати більшу швидкість, мусів би мати машини сили 28,000 коней. По продовженню виявляється, що вистарчають машини сили 20,000 коней, а корабель буде мати 3 км. більшу швидкість.

Ощадність при такій перерібці на зужитому паливі є доволі велика. Виявилося, що вже по 3 роках звертаються всі видатки, звязані з добудовою кадовба. Не диво, що всі корабельні лінії миттю продовжують кораблі.

В оборону оборонця.

Суддя: Що обвинувачений може ще сказати на свою оборону?

Обвинувачений: Прошу звернути увагу на родину мого оборонця.

Суддя: Як маю розуміти ваші слова?

Обвинувачений: Коли мене увільнять, мій оборонець дістане ще тисячу долярів. Колиж мене засудять, він не дістане ні цента.

ЮВИЛЕЙНА АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ Д-РА К. ТРИЛЬОВСЬКОГО.

Повідомляємо, що дня 28 жовтня 1934. р. заходом Громадянського Комітету Покуття та Гуцульщини відбудеться Ювилейна Академія в честь 70-ліття життя і 50-ліття громадянської праці д-ра К. Трильовського. В програму ввійдуть отсі точки:

1. Вступне слово (біографічний нарис).
2. Складання і відчитання привітів.
3. Виступ хорів.
4. Декламації.
5. Вправи спортових товариств.
6. Музичні продукції.
7. Живий образ з січового руху.

Громадянський Комітет задумує видати **портрет ювилята** і в тій ціли просить оголосити збірку.

Жертви на **портрет і почесні дарунки, телеграми** й привіти просимо переслати на нашу адресу до дня ювилею.

Життєпис Ювилята (в скороченнях) пересилаємо, а звіт з відбутого свята в час перешлемо.

Коломия, дня 2. жовтня 1934.

За Громадянський Комітет Покуття та Гуцульщини для вшанування ювилею д-ра Кирила Трильовського:
(Коломия, вул. Крашевського, до рук д-ра Івана Могильницького).

Д-р Іван Могильницький, голова; **Богдан Велигорський,** секретар; **Ковбаснюк Петро,** редактор **Голуб Іван, Мр. Романюк Михайло, Лаврук Михайло.**

— Тату, що то значить сугестувати?

— То значить комусь так довго брехати, аж він повірить у цю брехню.

—o—

Оголошення.

- Я подала до газети оголошення, що хочу вийти заміж. Перший зголосився відворотною почтою мій батько та мій брат.

—o—

Адвокат: Таж ви, пані, не можете через те розводитися з вашим чоловіком, що ви бачили на наймичці вашу сорочку?!

Пані: О, перепрошую, то не я бачила, а чоловік виговорився мені, що бачив!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Український День на Світовій Виставі.

В неділю пополудні, дня 7 жовтня, відбувся „Український День" на Світовій Виставі в Шікаго, в театрі під голим небом в Court of States. Крісел було розложено 5 тисяч, але понад других 5 тисяч людей, що стояли, приглядалися концертови. Це свято принесло Українцям багато доброї слави.

Був прекрасний день, соняшний і теплий. В годині 2-гій пополудні зібралися 50 пар танцюристів школи В. Авраменка при вході 14 вулиці. Заряд Світової Вистави вислав до головної брами свою музику, щоби супроводжала цілий похід через виставову площу аж до театру, де мав відбутись концерт. Танцюристи, повбирані в національні костюми, стояли чвірками в довгих рядах. Перед ними було велике авто, на якого підвищенню сиділа „українська королева" (панна М. Любас) з чотирма своїми придворними дамами. По обох боках американський і український прапор. Коли дано знак, що похід готовий, музика заграла марш. На переді пішов п. Авраменко, свій топірець високо і дав знак до походу. По обох боках обляґли десятки тисяч цікавих глядачів та гляділи на наш кольоровий стрій і прекрасні лиця наших дівчат. Похід перейшов „алеєю народів", на котрою звисають довжезні хоругви, якими бавився теплий вітрець. Опісля перейшов він попри „салю наук", та через міст, аж на місце свого призначення. Цілу цю дорогу (майже милю) обляґали товпи народу.

Точно в 3-тій годині управитель Світової Вистави привитав „Український День" вступним словом.

На естраду виступає „українська королева" зі своїми дамами, а д-р Сімєнс вручає їй китицю жовтих рож. Публика приняла це гучними оплесками.

На першого бесідника покликано представника Литовців. Він висловився про нас дуже прихильно, а при кінці дивувався, чому це так, що його 3-міліоновий нарід має свою державу, а 45 міліонів Українців не мають своєї держави! На закінчення висловлює свою надію, що колись Українці „обєднаються та сформують свою державу".

Від Українців говорив адв. Пелехович по англійськи. Дуже добре (але коротко) переповів цілу нашу історію від самих початків аж дотепер.

За цим пішли українські танки під проводом В. Авраменка. Перший, Гаївка, зложений із 17 пар дівчат, а на закінчення молитва з руками під мельодію „Боже великий". За цим Аркан із 14 пар хлопців, а Михайло Сенчук вів перед та команду. Потім Коломийка (дві пари), а за нею Гонивітер із 19 дівчат. Далі пішла Коломийка (одна мала пара) і Гречаники в 8 пар дорослих. Сольо „Чумачок" відтанцював В. Ковалик, а за ним вийшли ще 7 малих хлопців. На закінчення першої дії 50 пар відтанцювали Гопак колом.

Потім прийшов козацький квінтет та відспівав 4 пісні, почавши піснею „Закувала та сива зозуля".

Пані Панамарів відспівала „Ой не світи, місяченьку" і „Цвітка дрібная".

Потім наступили знову танки, „Кучугура", лише до половини, щобй танцюристи заняли ціле підвищення. За цим пішла „Катерина", 12 дівчат і 6 хлопців. Дальше Коломийка подільська (маленька пара), а потім Гуцулочка сольо (мала дівчина). На закінчення пішов Герць в двох колах по 4 козаки з шаблями, а потім докінчення Кучугури з фіналом. Як танцюристи почали співати „Ще не вмерла", вся публика піднеслася з місць. Концерт закінчився в годині 4.28 пополудні й тревав півтора години.

Д-р Г. Г. Скеґар.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, О.

На інвалідів.

Дня 13 червня б. р. відбулося у нас Свято Матери.

Свято відбулося за стараниям і під проводом відділу 112 У. Н. Союза. Предсідниця, п. Проців, відкрила свято, а о. В. Меренький вигосив відповідний реферат та подав кілька прикладів з життя матерей. Хор укр. гр.-кат. церкви, під управою п. Коґута, відспівав 8 пісень. Були промови, деклямації та соля. Все випало назагал дуже добре.

Зібрано $16.41, а для матери пп. Біласа $19.30, які передано п. Ярошеви. Зі збірки $16.41 оплачено кошти і призначено $10 на інвалідів, які вислано до Обєднання.

Присутній.

— Моя жінка від ранку до вечора свариться зі мною!

— Завіщо вона свариться з тобою?

— А Бог знає. Вона скрита. Чи вона скаже!?

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(96)

Заїдаючи смачні стегна дикої кози, Тарзан почувався трохи заклопотаним. Він повинен чутися спокійним і з собою й з цілим світом, бо він був чейже в своїм родиннім світі, оточений сценами, які він любив найбільше.

Одначе його переслідував образ молодої білої дівчини, котру штовхали й били брутальні тубильки. В своїй уяві він міг бачити, як вона сидить десь, бранкою у варварському краю, бранкою серед жорстоких дикарів. Чому вона не сходила йому з ума?

Чому він не памятав на те, що це була небезпечна червона шлиґунка? Чому йому все приходило на память, що це біла людина, особа його раси? Він був цікавий, що вони з нею роблять та куди її поволікли.

Перед його уявою вставала картина кождої подробиці та дратувала його. Він говорив собі, що не буде вже знову таким слабим, щоб ратувати життя шпиґунці. Запала ніч і він сів собі під широким деревом, щоби відпочити. Але сон не брався його занепокоєного ума.